

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1919 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets memorial med förslag till ändrad lydelse av § 105 regeringsformen och § 38 mom. 3 riksdagsordningen.

Närvarande: Herrar Larsson i Västerås, Clason, Hellberg, Bellinder, Olof Olsson, von Geijer, von Mentzer, von Zweigbergk, greve Henning Wachtmeister, Hulting, Henrikson, Leander, Hansson i Gårda, Norman, Persson i Tofta, Kahlström, Runefors, Hansson i Sölvesborg, Andersson i Igelboda.

Jämlikt nu gällande stadganden i § 105 regeringsformen och § 38 mom. 3 riksdagsordningen äger konstitutionsutskottet infordra särskilda protokoll i utrikesärenden och protokoll i kommandomål endast i det som rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser. Vid bifall till vad utskottet föreslagit i sitt utlåtande nr 34 skulle utskottet äga infordra särskilda protokoll i utrikes ärenden i de mål, utskottet uppgiver, men beträffande infordrande av protokoll i kommandomål skulle allt fortfarande dessutom gälla, att målen skola vara allmänt kända. Att en större sekretess skulle vara behövlig beträffande kommandomålen än beträffande utrikesärenden torde dock vara uteslutet. Då dessutom betydelsen av uttrycket »allmänt kända händelser» ofta inom utskottet varit föremål för tvekan, har utskottet ansett sig böra framställa förslag om sådana ändringar av § 105 regeringsformen och § 38 mom. 3 riksdagsordningen att utskottet erhöle rätt att granska protokoll i kommandomål även i mål, som icke äro allmänt kända.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 5 saml. 31 häft. (Nr 36.)

För den händelse såväl de genom detta memorial som de genom utskottets utlåtande nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 346, av utskottet föreslagna ändringar i grundlagarna bliva slutligt antagna, blir en samarbetning erforderlig beträffande de olika förslagen till ny lydelse av § 105 regeringsformen, enär denna § i skilda avseenden beröras av de föreslagna ändringarna. Utskottet framställer här nedan förslag jämväl till sådan sammanarbetning.

På grund av vad utskottet anfört, får utskottet alltså hemställa,

a) att riksdagen ville såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande

Förslag

till

ändrad lydelse av § 105 regeringsformen och § 38 mom. 3 riksdagsordningen.

Regeringsformen.

(Nuvarande lydelse.)

§ 105.

Lagtima riksdags konstitutionsutskott äge att äska de protokoll, som uti statsrådet blivit förda, dock att sådant särskilt protokoll, varom i 9 § förmäles, och protokoll i kommandomål må kunna fordras endast i det, som rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser.

(Föreslagen lydelse.)

§ 105.

Lagtima riksdags konstitutionsutskott äge att äska de protokoll, som uti statsrådet blivit förda, dock att sådant särskilt protokoll, varom i 9 § förmäles, må kunna fordras endast i det, som rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser. *Protokoll i kommandomål må kunna äskas endast angående visst av utskottet uppgivet mål.*

Riksdagsordningen.

§ 38.

3. Utskottet åligger ock att äska de i statsrådet förda protokoll, dock att sådant särskilt proto-

§ 38.

3. Utskottet åligger ock att äska de i statsrådet förda protokoll; dock gälle vad i 105 § regerings-

(Nuvarande lydelse.)

koll, varom i 9 § regeringsformen förmäles, och protokoll i kommandomål kunna fordras endast i vad som rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser. Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning av dessa protokoll, hos riksdagen anmäla de anmärkningar, vartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning av gjord anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när av riksdagsman eller av annat utskott än konstitutionsutskottet fråga blivit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utövat, däröver, före frågans avgörande av riksdagen, avgiva yttrande, därom är i regeringsformen stadgat.

(Föreslagen lydelse.)

formen finnes om vissa protokoll särskilt föreskrivet. Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning av protokollen, hos riksdagen anmäla de anmärkningar, vartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning av gjord anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när av riksdagsman eller av annat utskott än konstitutionsutskottet fråga blivit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utövat, däröver, före frågans avgörande av riksdagen, avgiva yttrande, därom är i regeringsformen stadgat.

b) att för den händelse vad utskottet föreslagit såväl i sitt utlåtande nr 34 som i förevarande utlåtande vinner riksdagens bifall, riksdagen ville såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande

Förslag

till

ändrad lydelse av § 105 regeringsformen.

§ 105.

Lagtima riksdags konstitutionsutskott äge att äska de protokoll,

§ 105.

Lagtima riksdags konstitutionsutskott åligger att äska de proto-

(Nuvarande lydelse.)

som uti statsrådet blivit förda, dock att sådant särskilt protokoll, varom i 9 § förmäles, och protokoll i kommandomål må kunna fordras endast i det, som rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser.

(Föreslagen lydelse.)

koll, som uti statsrådet blivit förda. Sådant särskilt protokoll, som i 9 § sägs, må dock äskas allenast i vad angår visst av utskottet uppgivet mål. Sker det, pröve Konungen, huruvida, med hänsyn till rikets säkerhet eller andra, av förhållandet till främmande makt betingade synnerligen viktiga skäl, hinder möter för protokollets överlämnande till utskottet. Ej må protokollet vägras, utan att utrikesnämnden erhållit tillfälle att yttra sig i ämnet.

Protokoll i kommandomål må kunna fordras endast i det som rör visst av utskottet uppgivet mål.

Stockholm den 30 maj 1919.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Reservationer:

1:o) av herr *von Mentzer*, som, under hänvisning till sin vid konstitutionsutskottets utlåtande nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av § 15 regeringsformen fogade reservation, avslag å utskottets hemställan;

2:o) av herrar *Clason*, *von Geijer* och *Hulting*.